

Kurt Georg Kiesinger a projekt velké koalice

18.července 2005 Martin Kupec

Mnozí lidé ve Spolkové republice považují dodnes éru kancléře Kiesingera koncem šedesátých let za jedno z nejpozitivnějších období v historii země. Byla to doba velkých změn, Němcům se hospodářsky dařilo tak dobře, jako nikdy předtím. Společensky to však byla také doba, kdy především mladá generace protestovala proti zavedenému životnímu stylu, včetně jeho symbolů i politickým představitelům.

V této době se v SRN vytvořila pravolevá velká koalice křesťanských a sociálních demokratů pod vedením kancléře Kiesingera. Bylo toto politické uspořádání i kancléř sám vhodným řešením pro toto

období? A jaké nám to dnes může přinést historicko - politické zkušenosti?

Kurt Georg Kiesinger se narodil v roce 1904 v Ebingenu. Po studiích práv v Berlíně pracoval jako právník a v roce 1933 vstoupil do NSDAP. Během 2. světové války působil na ministerstvu zahraničních věcí v propagandistickém oddělení, což mu bylo během jeho pozdější politické kariéry ze strany jeho odpůrců i části veřejnosti několikrát pochopitelně připomínáno. I přes tuto svou minulost se po válce začíná politicky angažovat a stává se členem pravicové Křesťanské demokratické unie (CDU) a v prvních svobodných poválečných celostátních volbách v roce 1949 kandiduje úspěšně do Spolkového sněmu v Bonnu. Začíná úzce spolupracovat s tehdejším kancléřem a předsedou CDU Konradem Adenauerem a v roce 1951 se stává členem výkonné rady CDU.

V parlamentu vystupuje jako expert na zahraniční politiku. Je respektován jako výborný řečník a znalec zahraničně politických problémů té doby. Nadále spolupracuje s Adenauerem a ten ho s sebou bere na významnou zahraniční státní návštěvu do Moskvy v roce 1955. Je to gesto uznání Kiesingerovy politické práce, nicméně na vysoký státní úřad s ním kancléř zatím nepočítá a ponechává si ho v záloze do budoucnosti. To je pro tohoto ambiciózního a vzdělaného muže do určité míry zklamáním.

Východiskem z této situace se stává jeho jmenování předsedou zemské vlády v Bádensku - Württembergsku roku 1958. Zde má možnost vládnout podle svých představ a prokázat své schopnosti. V roce 1963 odchází z funkce kancléře Konrad Adenauer a nastupuje Ludwig Erhard a jeho koaliční vláda CDU a Svobodných demokratů (FDP).

V roce 1966 se ukazuje pro Kiesingera nová příležitost. Koaliční vláda s FDP se rozpadá a kancléř Erhard odstupuje. Východiskem z krize je zvolení Kiesingera kancléřem i předsedou CDU a vytvoření tzv. velké koalice se sociálními demokraty (SPD) Willyho Brandta, který se v nové vládě stává spolkovým vicekancléřem a ministrem zahraničí. Je to velký experiment, protože SPD ve spolkové vládě dosud nebyla zastoupena. Je to zároveň do značné míry také osobní ústupek tlaku veřejnosti, protože v tento okamžik dohání Kiesingera opět jeho válečná minulost. Tím, že vstoupil do velké koalice s válečným emigrantem Willym Brandtem, dokázal celkově situaci i nálady ve veřejnosti zklidnit. Velká koalice mohla začít vládnout.

V nově ustanovené spolkové vládě se sešlo několik silných osobností dosud soupeřících stran. Kancléř sám pracoval metodou předjednání klíčových problémů s předsedy obou frakcí ve Spolkovém sněmu a celkově dával přednost vytváření politických koncepcí v úzkém kruhu nejbližších spolupracovníků. Byl to první kancléř, který dobře pochopil moc médií a naučil se s nimi efektivně komunikovat, což prezentaci výsledků práce koalice velmi pomáhalo.

Vláda převzala zemi ve stavu recese, který nastal po letech poválečného hospodářského rozvoje. Zvláště některá odvětví, jako například těžební průmysl, byl ve vleklé krizi, což s sebou přinášelo vlnu nezaměstnanosti. Velká koalice dala hospodářství nový rozmach. Za 3 roky byly státní dluhy splaceny a nezaměstnanost výrazně snížena.

V zahraniční politice se orientuje na zlepšení vztahů s Francií a USA, v čemž je úspěšný. V otázce sbližování se s východem zastává opatrné stanovisko, přesto se snaží o porozumění a navazuje oficiální vztahy s Rumunskem, Jugoslávií a Československem. Doufá také v posun v otázce sbližování obou německých států. Po sovětské intervenci do Československa v roce 1968 přichází však z hlediska jakýchkoliv integračních úvah deziluze. V této souvislosti pronesl kancléř v jednom ze svých projevů následující výrok: „Nedělám si nejmenší iluze. Pro tuto chvíli není Sovětský svaz připraven k takovému porozumění“. Následný vývoj, který na dlouhou dobu vedl ke zhoršení vztahů mezi východem a západem, mu dal zapravdu.

pokračování příště